چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۳۸۸

مرکز آمار ایران

دفتر آمارهای جمعیت، نیروی کار و سرشماری

مقدمه

اشتغال و بیکاری، از جمله موضوع‌های اساسی اقتصاد هرکشوری است، به‌گونه‌ای که افزایش اشتغال و کاهش بیکاری، به‌عنوان یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی جوامع تلقی می‌شود. نرخ بیکاری یکی از شاخص‌هایی است که برای ارزیابی شرایط اقتصادی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. طرح آمارگیری نیروی‌کار با هدف برآورد شاخص‌های نیروی‌کار به صورت فصلی و سالانه و همچنین تغییرات آن در کل کشور، نقاط شهری، نقاط روستایی و تغییرات سالانه در استان‌ها با روش نمونه‌گیری چرخشی[۱] در فصول مختلف سال اجرا می‌شود. این طرح اولین بار در ۱۳۸۴ آغاز شد و پس از آن در ماه میانی هر فصل اجرا شده است. پیش از آن طرح دیگری تحت عنوان آمارگیری از ویژگی‌های اشتغال و بیکاری خانوار اجرا می‌شد. طرح مذکور اولین بار در سال ۱۳۷۳ و پس از آن در سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۷۹ یک بار در سال و فقط در ماه آبان و از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۲ در هر فصل و در سال ۱۳۸۳ در ماه‌های اردیبهشت و آبان انجام گرفت. برای بهبود کیفیت طرح و انطباق بیشتر با مفاهیم بین‌المللی به ویژه سازمان بین‌المللی کار[۲]، در طرح مذکور بازنگری به عمل آمد تا به صورت طرح فعلی و با عنوان طرح آمارگیری نیروی‌کار به اجرا در بیاید.

در این طرح به دلیل ماهیت ادواری آن از نمونه پایه استفاده می‌شود. نمونه پایه، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای چند دوره از یک آمارگیری ادواری یا چند آمارگیری، زیر نمونه‌هایی انتخاب کرد. نمونه پایه این طرح برای سال‌های ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۸۷طی فرایندی از چارچوب سرشماری عمومی کارگاهی ۱۳۸۱ ساخته شده است که پس از ساخت نمونه پایه، فهرست‌برداری از خانوارهای مربوط به خوشه‌های نمونه پایه در پاییز ۱۳۸۳ انجام گرفت تا بر اساس آن بتوان خانوارهای نمونه را با توجه به الگوی چرخش مورد نظر برای دوره‌های مختلف آمارگیری انتخاب نمود. نمونه پایه جدید طرح از ابتدای سال ۱۳۸۸ بر اساس اطلاعات فهرست‌برداری سرشماری سال ۱۳۸۵ طراحی و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

---

۱ - rotation sampling

۲ - international labour organization (ILO)

تعاریف و مفاهیم

- **جمعیت فعال اقتصادی**

تمام افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر (حداقل سن تعیین شده)، که در هفته‌ی تقویمی قبل از هفته‌ی آمارگیری (هفته‌ی مرجع) طبق تعریف کار، در تولید کالا و خدمات مشارکت داشته (شاغل) و یا از قابلیت مشارکت برخوردار بوده‌اند (بیکار)، جمعیت فعال اقتصادی محسوب می‌شوند.

- **شاغل**

تمام افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر که در طول هفته‌ی مرجع، طبق تعریف کار، حداقل یک ساعت کار کرده و یا بنا به دلایلی به‌طور موقت کارشان را ترک کرده باشند، شاغل محسوب می‌شوند. شاغلان به‌طور عمده شامل دو گروه مزد و حقوق‌بگیران و خوداشتغالان می‌شوند. ترک موقت کار در هفته‌ی مرجع با داشتن پیوند رسمی شغلی برای مزد و حقوق‌بگیران و تداوم کسب و کار برای خوداشتغالان، به‌عنوان اشتغال محسوب می‌شود. افراد زیر نیز به‌لحاظ اهمیتی که در فعالیت اقتصادی کشور دارند، شاغل محسوب می‌شوند:

- افرادی که بدون دریافت مزد برای یکی از اعضای خانوار خود که با وی نسبت خویشاوندی دارند، کار می‌کنند (کارکنان فامیلی بدون مزد).
- کارآموزانی که در دوره‌ی کارآموزی فعالیتی در ارتباط با فعالیت مؤسسه‌ی محل کارآموزی انجام می‌دهند، یعنی مستقیماً در تولید کالا یا خدمات سهیم هستند، فعالیت آن‌ها "کار" محسوب می‌شود.
- محصلانی که در هفته‌ی مرجع مطابق تعریف، کار کرده‌اند.
- تمام افرادی که در نیروهای مسلح به‌صورت کادر دائم یا موقت خدمت می‌کنند (نیروهای مسلح شامل پرسنل کادر، درجه‌داران و سربازان وظیفه‌ی نیروهای نظامی و انتظامی).

- **بیکار**

بیکار به تمام افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر اطلاق می‌شود که:

۱) در هفته‌ی مرجع فاقد کار باشند (دارای اشتغال مزدبگیری یا خوداشتغالی نباشند).

۲) در هفته‌ی مرجع و یا هفته‌ی بعد از آن آماده برای کار باشند (برای اشتغال مزدبگیری یا خوداشتغالی آماده باشند).

۳) در هفته‌ی مرجع و سه هفته قبل از آن جویای کار باشند (اقدامات مشخصی را به منظور جستجوی اشتغال مزدبگیری و یا خوداشتغالی به عمل آورده باشند).

افرادی که به‌دلیل آغاز به کار در آینده و یا انتظار بازگشت به شغل قبلی جویای کار نبوده، ولی فاقد کار و آماده برای کار بوده‌اند نیز بیکار محسوب می‌شوند.

- **اشتغال ناقص**

افراد دارای اشتغال ناقص شامل تمام شاغلانی است که در هفته مرجع، حاضر در سرکار یا غایب موقت از محل کار بوده، به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیش‌تر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و... کمتر از ۴۴ ساعت کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته مرجع بوده‌اند.

شاخص‌ها

نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت)

عبارت است از نسبت جمعیت فعال (شاغل و بیکار) ۱۰ ساله و بیش‌تر (یا ۱۵ ساله و بیش‌تر) بـه جمعیـت در سـن کـار، ۱۰سـاله و بیش‌تر (یا ۱۵ ساله و بیش‌تر)، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{نرخ مشارکت اقتصادی} = \frac{\text{جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیش‌تر (یا ۱۵ ساله یا بیش‌تر)}}{\text{جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر (یا ۱۵ ساله یا بیش‌تر)}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰$$

نرخ بیکاری جمعیت ۲۴-۱۵ ساله ،(یا ۲۹-۱۵ ساله)

عبارت است از نسبت جمعیت بیکار ۲۴-۱۵ ساله (یا ۲۹-۱۵ ساله) به جمعیت فعال ۲۴-۱۵ ساله (یا ۲۹-۱۵ ساله)، ضرب در ۱۰۰.

$$\text{نرخ بیکاری جمعیت ۲۴- ۱۵ ساله (یا ۲۹-۱۵ ساله)} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۲۴- ۱۵ ساله (یا ۲۹-۱۵ ساله)}}{\text{جمعیت فعال ۲۴- ۱۵ ساله (یا ۲۹-۱۵ ساله)}} \times ۱۰۰$$

سهم اشتغال ناقص

عبارت است از نسبت جمعیت دارای اشتغال ناقص به جمعیت شاغل، ضرب‌در ۱۰۰.

$$\text{سهم اشتغال ناقص} = \frac{\text{جمعیت دارای اشتغال ناقص}}{\text{جمعیت شاغل}} \times ۱۰۰$$

شاخص‌های فصل نیروی‌کار

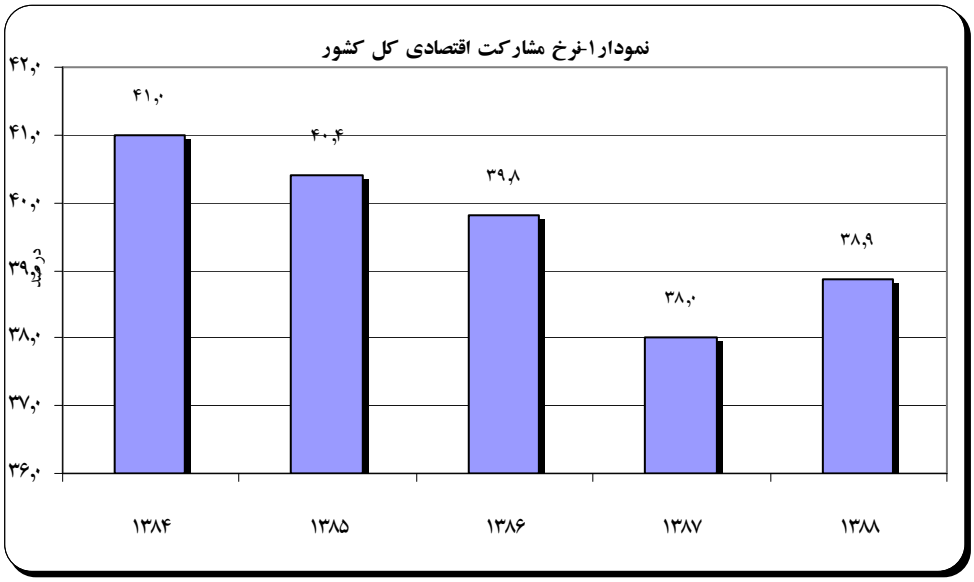
بر اساس نتایج این طرح در سال۱۳۸۸، عمده‌ترین شاخص‌های نیروی کار در جدول ۱ ارائه شده است. همچنین جدول۲ تغییرات شاخص‌های نیروی کار را نسبت به سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد. در جداول ۴-۳ و ۶-۵ به ترتیب شاخص‌های عمده‌ی نیروی کار در فصول مختلف سال ۱۳۸۸ و سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۷ به تفکیک استان ارائه شده است.

جدول ۱- شاخص‌های نیروی کار به‌تفکیک جنس، نقاط شهری و روستایی – سال۱۳۸۸

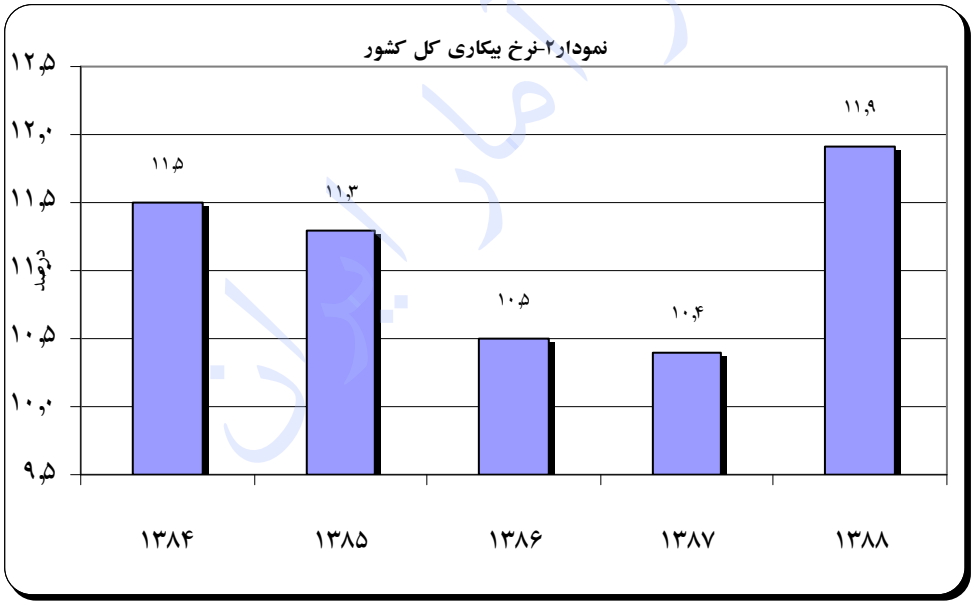
شاخص‌های نیروی کار		کل کشور	مرد	زن	نقاط شهری	نقاط روستایی
فعالیت اقتصادی ۱۰ ساله و بیشتر	نرخ	۳۸/۹	۶۲/۸	۱۴/۵	۳۷/۷	۴۱/۹
	تعداد	۲۳۸۴۰۶۷۶	۱۹۴۳۲۲۷۸	۴۴۰۸۳۹۷	۱۶۵۱۵۰۵۲	۷۳۲۵۶۲۴
بیکاری ۱۰ ساله و بیشتر	نرخ	۱۱/۹	۱۰/۸	۱۶/۸	۱۳/۵	۸/۳
	تعداد	۲۸۳۹۹۷۳	۲۰۹۸۱۹۳	۷۴۱۷۷۸	۲۲۲۹۷۹۹	۶۱۰۱۷۳
بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	نرخ	۲۴/۷	۲۲/۷	۳۲/۴	۲۹/۴	۱۶/۴
	تعداد	۱۱۷۱۴۷۶	۸۵۳۰۳۲	۳۱۸۴۴۳	۸۹۰۰۹۱	۲۸۱۳۸۵
بیکاری جوانان ۱۵-۲۹ ساله	نرخ	۲۲/۱	۱۹/۷	۳۱/۰	۲۵/۱	۱۵/۴
	تعداد	۱۹۲۲۹۸۰	۱۳۵۵۶۶۷	۵۶۷۳۱۲	۱۵۰۳۴۱۶	۴۱۹۵۶۳
اشتغال در بخش کشاورزی	سهم	۲۰/۹	۱۸/۸	۳۰/۵	۵/۳	۵۳/۹
	تعداد	۴۳۸۰۱۱۲	۳۲۶۱۹۸۳	۱۱۱۸۱۲۹	۷۵۹۰۳۷	۳۶۲۱۰۷۴
اشتغال در بخش صنعت	سهم	۳۱/۸	۳۳/۱	۲۵/۵	۳۴/۶	۲۵/۸
	تعداد	۶۶۷۵۰۴۸	۵۷۴۰۴۱۵	۹۳۴۶۳۳	۴۹۴۳۷۶۱	۱۷۳۱۲۸۷
اشتغال در بخش خدمات	سهم	۴۷/۴	۴۸/۱	۴۴	۶۰/۱	۲۰/۳
	تعداد	۹۹۴۵۵۴۹	۸۳۳۱۶۹۱	۱۶۱۳۸۵۸	۸۵۸۲۴۵۷	۱۳۶۳۰۹۲
سهم اشتغال ناقص		۹/۵	۱۰/۴	۵/۰	۷/۷	۱۳/۱
سهم شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر با ساعت کار معمول ۴۹ ساعت و بیش تر		۴۱/۴	۴۶/۹	۱۵/۵	۴۳/۸	۳۶/۳

* علت اختلاف در سرجمع ناشی از گرد کردن ارقام است.

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت) نشان می‌دهد که ۳۸/۹ درصد جمعیت در سن کار (۱۰ ساله و بیشتر) از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند؛ یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که نرخ مشارکت اقتصادی در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی کمتر بوده است. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور نسبت به سال۱۳۸۷ حاکی از افزایش ۰/۹ درصدی این نرخ است.

بررسی نرخ بیکاری نشان می‌دهد که ۱۱/۹ درصد از جمعیت فعال، بیکار بوده‌اند. بر اساس این نتایج، نرخ بیکاری در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیشتر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص، نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱/۵ درصد افزایش یافته است.

سهم اشتغال ناقص نشان می‌دهد که ۹/۵ درصد جمعیت شاغل دارای اشتغال ناقص بوده‌اند. این شاخص در بین مردان بیشتر از زنان و در نقاط روستایی بیشتر از نقاط شهری بوده است.

بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که بخش خدمات با ۴۷/۴ درصد بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش های صنعت با ۳۱/۸ درصد و کشاورزی با ۲۰/۹ درصد قرار دارند.

نرخ بیکاری جوانان۲۴ – ۱۵ ساله حاکی از آن است که ۲۴/۷ درصد از جمعیت فعال ۲۴– ۱۵ ساله بیکار بوده‌اند. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیشتر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری جوانان ۲۴–۱۵ ساله کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱/۷ در صد افزایش یافته است.

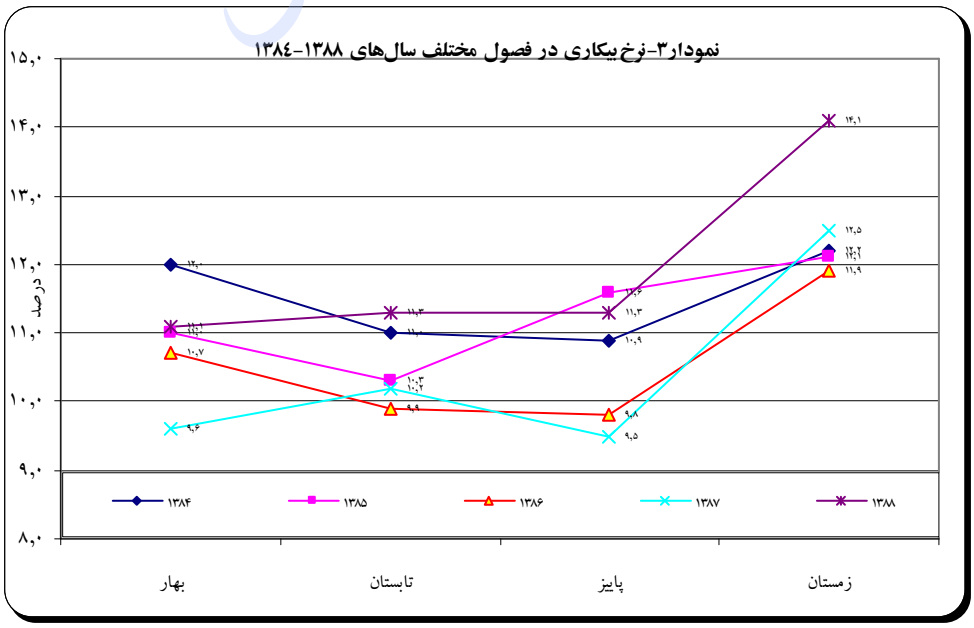
نرخ بیکاری جوانان۲۹ – ۱۵ ساله نیز حاکی از آن است که ۲۲/۱ درصد از جمعیت فعال ۲۹– ۱۵ ساله بیکار بوده‌اند. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیشتر بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری جوانان ۲۹–۱۵ ساله کل کشور نشان می‌دهد که این شاخص نسبت به سال ۱۳۸۷، ۱/۷ در صد افزایش یافته است.

بررسی سهم شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر با ساعت کار معمول ۴۹ ساعت و بیش تر نشان می‌دهد، ۴۱/۴ درصد شاغلین به طور معمول بیش از ۴۹ ساعت در هفته کار می‌کنند. این شاخص که یکی از نماگرهای کار شایسته می‌باشد نشان می‌دهد در کشور سهم زیادی از شاغلین بیش‌تر از استاندارد کار می‌کنند.

جدول ۲- تغییرات شاخص‌های عمده‌ی نیروی کار بر حسب جنس، نقاط شهری و روستایی- سال۱۳۸۸ نسبت به سال ۱۳۸۷

شاخص‌های نیروی کار	کل کشور		مرد		زن		نقاط شهری		نقاط روستایی	
	سال ۸۷		سال ۸۷		سال ۸۷		سال ۸۷		سال ۸۷	
	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ
نرخ مشارکت اقتصادی	۰/۹	۳۸	۰/۹	۶۱/۹	۰/۹	۱۳/۶	۱/۲	۳۶/۵	۰/۴	۴۱/۵
نرخ بیکاری	۱/۵	۱۰/۴	۱/۷	۹/۱	۰/۱	۱۶/۷	۱/۵	۱۲	۱/۱	۷/۲
نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	۱/۷	۲۳	۲/۵	۲۰/۲	-۱/۶	۳۴	۲	۲۷/۴	۱/۱	۱۵/۳
نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۹ ساله	۱/۷	۲۰/۴	۲/۳	۱۷/۴	-۰/۸	۳۱/۸	۱/۷	۲۳/۴	۱/۳	۱۴/۱

نمودار ۳ تغییرات نرخ بیکاری در سالهای ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ را نشان می‌دهد.

جدول۳ نرخ مشارکت اقتصادی و نرخ بیکاری را در سال ۱۳۸۸ و فصول مختلف به تفکیک استان نشان می‌دهد.

جدول ۳- شاخص‌های نیروی کار به تفکیک استان – سال ۱۳۸۸

استان	سالانه		بهار		تابستان		پائیز		زمستان	
	نرخ مشارکت اقتصادی	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	نرخ بیکاری
کل کشور	۳۸,۹	۱۱,۹	۴۰,۵	۱۱,۱	۳۹,۷	۱۱,۳	۳۸,۵	۱۱,۳	۳۶,۸	۱۴,۱
آذربایجان شرقی	۴۵,۵	۱۰,۰	۴۸,۵	۶,۵	۴۹,۳	۸,۳	۴۱,۷	۱۰,۴	۴۲,۵	۱۵,۷
آذربایجان غربی	۴۵,۰	۱۰,۷	۴۵,۵	۹,۲	۴۹,۶	۷,۴	۴۳,۶	۹,۶	۴۱,۳	۱۷,۱
اردبیل	۴۶,۲	۱۲,۰	۴۷,۷	۱۰,۷	۴۵,۲	۸,۶	۴۸,۸	۱۱,۱	۴۲,۹	۱۷,۷
اصفهان	۴۱,۸	۱۲,۰	۴۱,۴	۸,۶	۴۲,۶	۱۲,۲	۴۲,۳	۱۴,۱	۴۰,۹	۱۲,۸
ایلام	۳۹,۹	۱۲,۶	۴۲,۱	۱۲,۲	۴۰,۹	۱۱,۹	۴۰,۰	۱۲,۰	۳۶,۴	۱۴,۵
بوشهر	۳۶,۶	۱۱,۷	۳۸,۶	۹,۲	۳۷,۷	۱۲,۱	۳۴,۵	۱۳,۴	۳۵,۵	۱۲,۵
تهران	۳۷,۴	۱۱,۹	۳۹,۷	۱۳,۴	۳۸,۲	۱۲,۴	۳۶,۶	۱۰,۶	۳۵,۲	۱۱,۱
چهارمحال و بختیاری	۳۹,۱	۱۶,۴	۴۰,۵	۱۶,۸	۴۰,۸	۱۳,۶	۳۸,۹	۱۴,۰	۳۶,۱	۲۱,۷
خراسان جنوبی	۴۱,۵	۷,۰	۴۵,۸	۶,۱	۴۱,۶	۸,۱	۴۱,۲	۵,۸	۳۷,۶	۸,۳
خراسان رضوی	۴۱,۵	۱۱,۲	۴۲,۰	۱۱,۶	۴۳,۱	۹,۷	۴۳,۰	۹,۸	۳۷,۹	۱۴,۳
خراسان شمالی	۳۶,۸	۶,۴	۴۳,۲	۴,۲	۳۶,۸	۶,۴	۳۷,۱	۶,۵	۳۰,۴	۹,۱
خوزستان	۳۷,۶	۱۳,۱	۳۸,۱	۱۲,۲	۳۸,۳	۱۱,۰	۳۷,۸	۱۴,۰	۳۶,۳	۱۴,۹
زنجان	۴۴,۹	۸,۴	۴۶,۸	۷,۸	۴۷,۴	۶,۱	۴۳,۷	۸,۰	۴۱,۶	۱۱,۹
سمنان	۳۵,۹	۹,۱	۳۶,۰	۷,۰	۳۷,۴	۱۰,۲	۳۵,۹	۹,۳	۳۴,۰	۹,۷
سیستان و بلوچستان	۳۰,۵	۱۳,۳	۲۹,۷	۱۳,۸	۲۸,۸	۱۳,۱	۳۲,۸	۱۳,۹	۳۰,۵	۱۲,۴
فارس	۳۷,۶	۱۴,۴	۳۹,۴	۱۵,۳	۳۶,۴	۱۴,۲	۳۷,۹	۷,۱	۳۶,۷	۲۲,۰
قزوین	۳۵,۸	۱۲,۲	۳۵,۵	۱۱,۱	۳۵,۰	۱۱,۱	۳۶,۱	۹,۶	۳۶,۴	۱۶,۸
قم	۳۴,۴	۱۰,۸	۳۴,۸	۱۰,۸	۳۴,۳	۱۰,۱	۳۴,۶	۹,۴	۳۴,۱	۱۲,۸
کردستان	۳۹,۲	۱۰,۸	۴۰,۲	۷,۵	۳۹,۱	۹,۵	۳۹,۲	۱۰,۵	۳۸,۲	۱۵,۶
کرمان	۳۴,۶	۱۱,۹	۳۳,۶	۹,۱	۳۱,۷	۱۰,۷	۳۴,۰	۱۰,۲	۳۸,۸	۱۶,۵
کرمانشاه	۳۵,۹	۱۳,۸	۳۸,۸	۱۰,۲	۳۷,۵	۱۱,۵	۳۴,۳	۱۴,۴	۳۳,۰	۱۹,۷
کهگیلویه و بویراحمد	۳۰,۰	۱۴,۸	۳۰,۷	۱۲,۶	۲۹,۵	۱۵,۴	۳۰,۳	۱۵,۵	۲۹,۵	۱۵,۹
گلستان	۴۰,۰	۷,۱	۴۳,۹	۷,۶	۴۱,۳	۷,۱	۳۸,۹	۴,۴	۳۶,۲	۹,۵
گیلان	۴۱,۱	۱۵,۳	۴۸,۱	۱۲,۶	۴۰,۲	۱۷,۰	۳۸,۶	۱۷,۲	۳۷,۵	۱۵,۱
لرستان	۳۷,۵	۱۹,۰	۳۹,۷	۱۹,۵	۴۰,۰	۲۰,۲	۳۵,۴	۱۶,۵	۳۵,۲	۱۹,۸
مازندران	۳۶,۷	۸,۱	۳۹,۳	۹,۹	۳۷,۴	۷,۶	۳۵,۲	۸,۹	۳۴,۸	۵,۸
مرکزی	۳۸,۵	۱۱,۲	۳۹,۴	۹,۳	۴۱,۱	۱۴,۳	۳۷,۷	۱۰,۱	۳۵,۹	۱۱,۱
هرمزگان	۳۱,۸	۶,۹	۳۳,۰	۵,۸	۳۱,۹	۳,۶	۳۰,۶	۸,۵	۳۱,۸	۹,۸
همدان	۴۱,۲	۱۸,۰	۴۲,۰	۱۰,۴	۴۲,۷	۱۶,۷	۴۴,۰	۲۳,۰	۳۶,۰	۲۲,۰
یزد	۳۹,۵	۹,۰	۳۹,۴	۸,۹	۴۱,۲	۱۰,۰	۴۰,۰	۹,۰	۳۷,۶	۸,۱

جدول۴ سهم بخش‌های عمده فعالیت در فصول مختلف سال ۱۳۸۸ را به تفکیک استان نشان می‌دهد.

جدول ۴- بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک استان – سال۱۳۸۸

استان	بهار			تابستان			پاییز			زمستان		
	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات
کل کشور	۲۲,۸	۳۰,۹	۴۶,۲	۲۱,۹	۳۱,۹	۴۶,۲	۱۹,۸	۳۱,۶	۴۸,۶	۱۸,۵	۳۲,۹	۴۸,۶
آذربایجان شرقی	۳۱,۰	۳۷,۰	۳۲,۰	۳۱,۶	۳۵,۷	۳۲,۸	۲۱,۳	۴۲,۱	۳۶,۶	۱۸,۰	۴۴,۶	۳۷,۳
آذربایجان غربی	۳۸,۹	۲۱,۵	۳۹,۶	۳۹,۸	۲۴,۱	۳۶,۱	۳۳,۰	۲۴,۷	۴۲,۳	۳۳,۳	۲۱,۳	۴۵,۴
اردبیل	۴۴,۶	۲۱,۵	۳۳,۹	۴۴,۹	۲۳,۱	۳۲,۱	۴۳,۰	۲۵,۰	۳۲,۰	۴۰,۱	۲۰,۵	۳۹,۴
اصفهان	۱۲,۳	۴۰,۷	۴۷,۰	۱۲,۸	۴۱,۰	۴۶,۲	۱۳,۵	۴۰,۷	۴۵,۸	۱۱,۰	۴۱,۶	۴۷,۴
ایلام	۳۶,۴	۱۹,۷	۴۴,۰	۳۴,۲	۲۴,۲	۴۱,۷	۳۱,۴	۲۳,۷	۴۴,۹	۲۸,۰	۲۶,۹	۴۵,۲
بوشهر	۱۳,۹	۲۴,۵	۶۱,۶	۱۴,۳	۲۴,۲	۶۱,۶	۱۳,۱	۲۵,۹	۶۱,۰	۱۴,۰	۲۳,۷	۶۲,۴
تهران	۲,۲	۳۷,۷	۶۰,۱	۲,۰	۳۸,۲	۵۹,۹	۱,۶	۳۳,۷	۶۴,۶	۱,۰	۴۰,۵	۵۸,۵
چهارمحال و بختیاری	۲۳,۸	۳۵,۷	۴۰,۴	۲۵,۱	۳۹,۶	۳۵,۴	۱۹,۳	۴۲,۲	۳۸,۵	۱۵,۱	۳۸,۹	۴۶.۰
خراسان جنوبی	۳۸,۸	۲۸,۰	۳۳,۲	۳۰,۶	۳۳,۵	۳۵,۹	۳۵,۹	۳۰,۲	۳۳,۹	۳۲,۵	۳۲,۵	۳۵,۱
خراسان رضوی	۲۴,۷	۲۸,۵	۴۶,۸	۲۳,۹	۳۰,۳	۴۵,۹	۲۵,۵	۳۰,۲	۴۴,۴	۲۴,۲	۲۶,۸	۴۹,۱
خراسان شمالی	۴۶,۸	۲۴,۱	۲۹,۱	۴۰,۱	۲۸,۳	۳۱,۶	۴۱,۴	۳۰,۲	۲۸,۴	۳۵,۶	۲۹,۱	۳۵,۳
خوزستان	۲۲,۳	۳۰,۵	۴۷,۳	۱۵,۸	۳۴,۲	۵۰,۰	۱۷,۹	۲۷,۶	۵۴,۴	۲۰,۴	۲۷,۵	۵۲,۲
زنجان	۳۸,۱	۳۰,۹	۳۱,۰	۳۷,۱	۳۲,۴	۳۰,۵	۳۳,۱	۳۳,۲	۳۳,۶	۳۴,۷	۳۲,۰	۳۳,۲
سمنان	۱۴,۷	۳۴,۸	۵۰,۶	۱۶,۵	۳۶,۸	۴۶,۷	۱۶,۴	۳۵,۱	۴۸,۶	۱۳,۹	۳۱,۸	۵۴,۳
سیستان و بلوچستان	۲۰,۳	۳۶,۹	۴۲,۸	۲۰,۵	۳۳,۲	۴۶,۲	۱۵,۸	۴۴,۱	۴۰,۱	۱۷,۴	۴۴,۷	۳۷,۹
فارس	۲۳,۷	۲۷,۰	۴۹,۳	۲۹,۵	۲۳,۵	۴۷,۰	۲۹,۵	۱۸,۵	۵۲,۰	۲۸,۳	۲۴,۵	۴۷,۳
قزوین	۲۴,۷	۳۷,۴	۳۷,۹	۲۶,۳	۳۷,۶	۳۶,۱	۲۱,۱	۳۶,۹	۴۲,۰	۲۱,۴	۳۶,۰	۴۲,۵
قم	۵,۵	۴۰,۴	۵۴,۱	۵,۴	۴۰,۴	۵۴,۲	۵,۶	۴۰,۶	۵۳,۸	۴,۷	۳۹,۷	۵۵,۷
کردستان	۳۲,۷	۲۳,۰	۴۴,۴	۳۴,۰	۲۳,۲	۴۲,۸	۲۸,۸	۲۸,۰	۴۳,۲	۲۳,۳	۲۹,۵	۴۷,۲
کرمان	۳۷,۳	۲۳,۰	۳۹,۷	۳۸,۱	۲۵,۸	۳۶,۱	۳۵,۵	۲۸,۱	۳۶,۴	۳۴,۸	۲۶,۲	۳۹,۰
کرمانشاه	۳۴,۳	۲۰,۶	۴۵,۱	۳۲,۲	۲۲,۸	۴۵,۰	۲۶,۶	۲۰,۹	۵۲,۵	۲۸,۱	۱۸,۳	۵۳,۶
کهگیلویه و بویراحمد	۲۶,۳	۲۷,۸	۴۵,۹	۲۵,۳	۲۸,۱	۴۶,۶	۲۲,۴	۲۶,۷	۵۰,۹	۲۲,۲	۲۹,۳	۴۸,۴
گلستان	۳۶,۹	۲۶,۷	۳۶,۴	۳۵,۹	۲۵,۴	۳۸,۷	۳۰,۲	۲۹,۷	۴۰,۱	۲۷,۰	۳۰,۹	۴۲,۱
گیلان	۳۹,۷	۲۰,۸	۳۹,۵	۲۴,۳	۲۴,۷	۵۱,۰	۱۹,۹	۲۵,۴	۵۴,۸	۱۹,۵	۲۷,۸	۵۲,۷
لرستان	۳۳,۸	۲۴,۳	۴۱,۹	۳۶,۸	۲۳,۱	۴۰,۱	۳۳,۲	۲۶,۱	۴۰,۷	۳۳,۸	۲۵,۵	۴۰,۷
مازندران	۲۷,۹	۲۶,۰	۴۶,۱	۲۴,۸	۲۸,۳	۴۶,۹	۱۹,۶	۳۲,۱	۴۸,۳	۱۸,۲	۳۴,۵	۴۷,۳
مرکزی	۲۴,۲	۳۳,۶	۴۲,۱	۲۶,۵	۳۴,۲	۳۹,۳	۲۱,۸	۳۶,۶	۴۱.۶	۲۱,۳	۳۶,۳	۴۲,۴
هرمزگان	۱۴,۰	۳۱,۵	۵۴,۵	۱۷,۴	۲۷,۹	۵۴,۶	۱۸,۴	۲۵,۱	۵۶,۵	۱۸,۷	۲۵,۱	۵۶,۲
همدان	۲۹,۵	۲۸,۹	۴۱,۶	۳۲,۸	۲۷,۷	۳۹,۴	۲۴,۲	۳۲,۲	۴۱,۵	۲۶,۶	۲۳,۳	۵۰,۰
یزد	۱۵,۰	۴۰,۴	۴۴,۵	۱۴,۱	۴۳,۱	۴۲,۸	۱۲,۶	۴۷,۴	۴۰,۰	۱۰,۵	۴۴,۳	۴۵,۲

جدول۶ و۵ برخی از شاخص‌های عمده نیروی کار را درسال‌های ۸۷-۸۸ به تفکیک استان نشان می‌دهد.

جدول۵- شاخص‌های عمده نیروی کار به تفکیک استان - سال‌های۱۳۸۸- ۱۳۸۷

استان	نرخ مشارکت اقتصادی		نرخ بیکاری	
	۸۷	۸۸	۸۷	۸۸
کل کشور	۳۸/۰	۳۸,۹	۱۰/۴	۱۱,۹
آذربایجان شرقی	۴۲/۹	۴۵,۵	۶/۸	۱۰,۰
آذربایجان غربی	۴۳/۸	۴۵,۰	۱۰/۳	۱۰,۷
اردبیل	۴۲/۳	۴۶,۲	۹/۹	۱۲,۰
اصفهان	۴۰/۸	۴۱,۸	۹/۴	۱۲,۰
ایلام	۳۷/۴	۳۹,۹	۱۴/۶	۱۲,۶
بوشهر	۳۶/۷	۳۶,۶	۱۰/۷	۱۱,۷
تهران	۳۷/۴	۳۷,۴	۱۱/۰	۱۱,۹
چهارمحال و بختیاری	۳۸/۳	۳۹,۱	۱۴/۱	۱۶,۴
خراسان جنوبی	۳۹/۴	۴۱,۵	۱۰/۱	۷,۰
خراسان رضوی	۴۱/۴	۴۱,۵	۸/۳	۱۱,۲
خراسان شمالی	۳۷/۹	۳۶,۸	۷/۶	۶,۴
خوزستان	۳۷/۰	۳۷,۶	۱۲/۵	۱۳,۱
زنجان	۴۳/۰	۴۴,۹	۹/۵	۸,۴
سمنان	۳۳/۵	۳۵,۹	۸/۳	۹,۱
سیستان و بلوچستان	۲۸/۶	۳۰,۵	۱۱/۲	۱۳,۳
فارس	۳۳/۳	۳۷,۶	۱۲/۲	۱۴,۴
قزوین	۳۶/۳	۳۵,۸	۸/۴	۱۲,۲
قم	۳۶/۰	۳۴,۴	۹/۹	۱۰,۸
کردستان	۴۰/۲	۳۹,۲	۱۲/۵	۱۰,۸
کرمان	۳۵/۶	۳۴,۶	۹/۱	۱۱,۹
کرمانشاه	۳۴/۱	۳۵,۹	۱۲/۱	۱۳,۸
کهگیلویه و بویراحمد	۳۱/۰	۳۰,۰	۱۴/۹	۱۴,۸
گلستان	۴۱/۰	۴۰,۰	۸/۳	۷,۱
گیلان	۴۰/۱	۴۱,۱	۱۳/۰	۱۵,۳
لرستان	۳۶/۱	۳۷,۵	۱۷/۱	۱۹,۰
مازندران	۳۶/۶	۳۶,۷	۷/۴	۸,۱
مرکزی	۳۴/۵	۳۸,۵	۱۱/۸	۱۱,۲
هرمزگان	۳۱/۰	۳۱,۸	۸/۴	۶,۹
همدان	۳۹/۸	۴۱,۲	۱۴/۰	۱۸,۰
یزد	۳۸/۵	۳۹,۵	۶/۶	۹,۰

استان	جدول ۶- بخش‌های عمده فعالیت به تفکیک استان - سال‌های۱۳۸۸-۱۳۸۷					
	کشاورزی		صنعت		خدمات	
	۸۷	۸۸	۸۷	۸۸	۸۷	۸۸
کل کشور	۲۱/۲	۲۰,۹	۳۲/۲	۳۱,۸	۴۶/۵	۴۷,۴
آذربایجان شرقي	۲۵/۲	۲۶,۱	۴۱/۵	۳۹,۵	۳۲/۴	۳۴,۴
آذربایجان غربي	۳۸/۹	۳۶,۵	۲۳/۹	۲۲,۹	۳۷/۲	۴۰,۵
اردبیل	۴۰/۴	۴۳,۲	۲۲/۵	۲۲,۶	۳۷/۲	۳۴,۲
اصفهان	۱۳/۳	۱۲,۴	۴۱/۸	۴۱,۰	۴۴/۹	۴۶,۶
ایلام	۳۵/۲	۳۲,۷	۲۲/۸	۲۳,۵	۴۱/۳	۴۳,۹
بوشهر	۱۶/۸	۱۳,۸	۲۳/۷	۲۴,۵	۵۹/۴	۶۱,۷
تهران	۳/۰	۱,۷	۳۴/۱	۳۷,۵	۶۲/۹	۶۰,۸
چهارمحال و بختياري	۲۰/۴	۲۱,۱	۴۳/۸	۳۹,۱	۳۵/۷	۳۹,۸
خراسان جنوبي	۳۰/۷	۳۴,۶	۳۳/۸	۳۱,۰	۳۵/۴	۳۴,۵
خراسان رضوي	۲۸/۳	۲۴,۶	۳۰/۹	۲۹,۰	۴۰/۸	۴۶,۴
خراسان شمالي	۳۷/۳	۴۱,۵	۲۹/۵	۲۷,۷	۳۳/۲	۳۰,۸
خوزستان	۱۷/۳	۱۹,۱	۳۳/۴	۲۹,۹	۴۹/۳	۵۱,۰
زنجان	۳۵/۴	۳۵,۹	۳۱/۲	۳۲,۱	۳۳/۴	۳۲,۰
سمنان	۲۱/۱	۱۵,۴	۳۴/۳	۳۴,۷	۴۴/۶	۴۹,۹
سیستان و بلوچستان	۲۰/۴	۱۸,۴	۳۲/۵	۴۰,۰	۴۷/۱	۴۱,۶
فارس	۲۱/۲	۲۷,۸	۲۸/۳	۲۳,۲	۵۰/۵	۴۹,۰
قزوین	۲۳/۶	۲۳,۳	۳۵/۲	۳۷,۰	۴۱/۱	۳۹,۷
قم	۶/۱	۵,۳	۴۳/۰	۴۰,۳	۵۰/۸	۵۴,۴
کردستان	۳۵/۲	۲۹,۸	۲۲/۷	۲۵,۸	۴۱/۷	۴۴,۴
کرمان	۳۳/۱	۳۶,۳	۲۷/۸	۲۵,۸	۳۹/۱	۳۷,۹
کرمانشاه	۲۵/۰	۳۰,۵	۲۵/۰	۲۰,۸	۴۹/۹	۴۸,۷
کهگیلویه و بویراحمد	۲۳/۹	۲۴,۱	۳۳/۵	۲۸,۰	۴۲/۲	۴۷,۹
گلستان	۳۰/۳	۳۲,۷	۲۸/۴	۲۸,۱	۴۱/۳	۳۹,۲
گیلان	۳۲/۱	۲۶,۸	۲۴/۳	۲۴,۴	۴۳/۶	۴۸,۸
لرستان	۳۰/۵	۳۴,۴	۳۱/۲	۲۴,۷	۳۸/۳	۴۰,۸
مازندران	۲۴/۳	۲۲,۷	۲۹/۹	۳۰,۲	۴۵/۸	۴۷,۲
مرکزي	۲۲/۵	۲۳,۶	۳۷/۷	۳۵,۱	۳۹/۲	۴۱,۳
هرمزگان	۱۷/۸	۱۷,۰	۲۷/۴	۲۷,۵	۵۴/۷	۵۵,۴
همدان	۳۲/۹	۲۸,۴	۲۷/۷	۲۸,۳	۳۹/۴	۴۳,۳
یزد	۱۲/۵	۱۳,۰	۴۲/۹	۴۳,۹	۴۴/۶	۴۳,۱